

Спогодба между Република България и Република Сърбия за социална сигурност

МИНИСТЕРСТВО НА ТРУДА И СОЦИАЛНАТА ПОЛИТИКА

СПОГОДБА

между Република България и Република Сърбия за социална сигурност

(Ратифицирана със закон, приет от 41-ото Народно събрание на 5 юли 2012 г. – ДВ, бр. 54 от 2012 г. В сила от 1 февруари 2013 г.)

Република България и Република Сърбия,

наричани по-нататък „Договарящи държави“,

водени от желанието да уредят взаимоотношенията си в областта на социалната сигурност,

се договориха, както следва:

ЧАСТ I

ОБЩИ РАЗПОРЕДБИ

Член 1

Определяне на понятията

(1) В тази Спогодба следните понятия означават:

1. „територия“:

– по отношение на Република България – държавната територия на Република България;

– по отношение на Република Сърбия – държавната територия на Република Сърбия;

2. „законодателство“:

законали, подзаконовни актове и други разпоредби, които се отнасят до областите на социалната сигурност, посочени в член 2, алинея 1 на тази Спогодба;

3. „компетентен орган“:

– в Република България – министрите, компетентни по законодателството на Република България, посочено в член 2, алинея 1 на тази Спогодба;

– в Република Сърбия – министерствата, компетентни по законодателството на Република Сърбия, посочено в член 2, алинея 1 от тази Спогодба;

4. „институция“:

организацията или органът, които отговарят за прилагането на законодателството, посочено в член 2, алинея 1 от тази Спогодба;

5. „компетентна институция“:

институцията, в която лицето е осигурено по време на подаването на искане за обезщетение или от която има или би имало право на обезщетение;

6. „пребиваване“:

мястото, където лицето постоянно живее;

7. „престой“:

мястото, където лицето временно живее;

8. „член на семейство“:

лице, определено като такова съгласно законодателството на Договарящата държава, за сметка на чиято институция се предоставят обезщетения;

9. „осигурителен период“:

период, за който са платени вноски; период, който е признат за такъв, и приравнените периоди;

10. „обезщетение“:

обезщетение в натура и парично обезщетение;

11. „обезщетение в натура“:

медицинска помощ и други обезщетения извън паричните обезщетения;

12. „парично обезщетение“:

пенсия, парични обезщетения и други парични плащания, включително добавки и увеличения.

(2) Останалите понятия в тази Спогодба имат значението, което им се придава съгласно правните разпоредби на Договарящите държави.

Член 2

Законодателство, към което се отнася тази Спогодба

(1) Тази Спогодба се отнася към следното законодателство:

– по отношение на Република България:

1. за медицинските услуги извън обхвата на задължителното здравно осигуряване;
2. за медицинската помощ в обхвата на задължителното здравно осигуряване;
3. за държавното обществено осигуряване за временна неработоспособност, майчинство, старост, инвалидност, трудова злополука, професионална болест, безработица и смърт, и
4. за семейните помощи за деца;

– по отношение на Република Сърбия:

1. за здравното осигуряване и здравната помощ;
2. за майчинството;
3. за пенсионното и инвалидното осигуряване;
4. за трудовите злополуки и професионалните болести;
5. за паричното обезщетение за безработица, и
6. за детските добавки.

(2) Тази Спогодба се отнася и към законодателството, което изменя или допълва законодателството, посочено в алинея 1 от този член.

(3) Независимо от алинея 2 от този член тази Спогодба се прилага и при разширяване на законодателството на едната Договаряща държава с нови категории правоимащи лица или с нови обезщетения, освен ако тази Договаряща държава уведоми другата Договаряща държава в срок до три месеца след влизането на това законодателство в сила, че тази Спогодба няма да се прилага за новата категория правоимащи лица или новите обезщетения.

Член 3

Лица, към които се прилага тази Спогодба

Тази Спогодба се прилага спрямо:

1. лицата, за които се прилага или се е прилагало законодателството на едната или и на двете Договарящи държави, и
2. други лица, чиито права произтичат от правата на лицата по точка 1 на този член.

Член 4

Еднакво третиране

При прилагане на законодателството на едната Договаряща държава гражданите на другата Договаряща държава са равнопоставени на гражданите на първата Договаряща държава.

Член 5

Еднакво третиране на факти

(1) Когато на територия на едната Договаряща държава са настъпили факти или събития, които влияят на правото на обезщетение, институциите на другата Договаряща държава ги вземат предвид все едно, че са настъпили на нейната територия.

(2) Алинея 1 от този член не се прилага по отношение на Република Сърбия в случай на наемане на работа или при самостоятелна заетост на пенсионер.

Член 6

Износ на обезщетения

(1) Паричните обезщетения, отпуснати съгласно законодателството на едната Договаряща държава, се изплащат на правоимащите лица, които имат пребиваване в другата Договаряща държава.

(2) Паричните обезщетения, отпуснати съгласно законодателството на една от Договарящите държави, не могат да бъдат намалявани, изменени, спирани или прекратявани по съображение, че правоимащото лице е с пребиваване на територията на другата Договаряща държава.

(3) Договарящата държава, в която е придобито право на обезщетения по алинеи 1 и 2 от този член, ще изплаща тези обезщетения на граждани на другата Договаряща държава, които пребивават в трета държава, при условия, еднакви с тези за собствените си граждани.

(4) Алинея 1 от този член не се прилага:

- по отношение на Република България – за паричните обезщетения за безработица, помощта при смърт и семейните помощи за деца;
- по отношение на Република Сърбия – за минималната пенсия, детските добавки, паричните обезщетения за безработица и помощта при смърт.

ЧАСТ II

РАЗПОРЕДБИ ЗА ПРИЛОЖИМОТО ПРАВО

Член 7

Обща разпоредба

По отношение на лице, което упражнява трудова дейност като наето или самостоятелно заето лице на територията на едната Договаряща държава, дори и когато пребиваването на наетото или самостоятелно заетото лице или седалището на работодателя се намира на територията на другата Договаряща държава, се прилага законодателството на първата Договаряща държава, освен ако с разпоредбите на член 8 и 9 от тази Спогодба не е определено друго.

Член 8

Специални разпоредби

(1) Ако работодател със седалище на територията на едната Договаряща държава командирова наето от него лице, за което се прилага законодателството на тази Договаряща държава, да работи на територията на другата Договаряща държава, по отношение на тази работа за наетото лице се прилага законодателството само на първата Договаряща държава все едно, че работата се извършва на нейна територия, но за не повече от 24 месеца.

(2) Ако за самостоятелно заето лице се прилага законодателството на едната Договаряща държава и работи временно за своя сметка на територията на другата Договаряща държава, по отношение на тази работа за лицето се прилага законодателството само на първата Договаряща държава, но за не повече от 12 месеца.

(3) По отношение на лицата, които са членове на пътуващия персонал на предприятие, осъществяващо въздушен, автомобилен или железопътен транспорт, се прилага законодателството на Договарящата държава, на чиято територия предприятието има седалище.

(4) По отношение на корабни екипажи и други лица, наети на борда на кораб, се прилага законодателството на Договарящата държава, под чийто флаг корабът плава.

(5) По отношение на лица, които извършват в пристанище на едната Договаряща държава товарно-разтоварна дейност, ремонтни работи или надзор на кораб, плаващ под флага на другата Договаряща държава, се прилага законодателството на Договарящата държава, на която принадлежи пристанището.

(6) По отношение на държавните служители, приравнените към тях лица, лицата, наети в други публични служби, и официалните представители, изпратени на територията на другата Договаряща държава, се прилага законодателството на Договарящата държава, която ги е изпратила.

Член 9

Дипломатически представителства и консулства

(1) По отношение на членовете на дипломатическите представителства и консулства, на членовете на техните семейства, както и по отношение на частните домашни работници при членовете на тези представителства и консулства, които са изпратени на територията на другата Договаряща държава, се прилага законодателството на Договарящата държава, която ги изпраща.

(2) По отношение на работниците, посочени в алинея 1 от този член, които не са изпратени, се прилага законодателството на Договарящата държава, на чиято територия се намира дипломатическото представителство или консулството.

(3) Работещите, посочени в алинея 2 от този член, които са граждани на Договарящата държава, чието е дипломатическото представителство или консулството, могат в срок три месеца от деня на постъпването им на работа да изберат за тях да се прилага законодателството на тази Договаряща държава.

Член 10

Изключения

При общо искане на наетото лице и неговия работодател или на самостоятелно заетото лице компетентните органи на двете Договарящи държави или посочени от тях институции могат по споразумение да направят изключение от разпоредбите на член 7 и 8 на тази Спогодба.

ЧАСТ III

СПЕЦИАЛНИ РАЗПОРЕДБИ

Глава 1

БОЛЕСТ И МАЙЧИНСТВО

Член 11

Сумиране на осигурителни периоди

Осигурителните периоди, завършени съгласно законодателството на двете Договарящи държави, при необходимост се сумират с цел придобиване на право на обезщетение и определяне на неговата продължителност, при условие че тези периоди не съвпадат.

Член 12

Обезщетения в натура

(1) Лице, което отговаря на условията за предоставяне на обезщетения в натура съгласно законодателството на едната Договаряща държава, има право на обезщетения в натура при пребиваване в другата Договаряща държава в съответствие с нейното законодателство като лице, подчинено на това законодателство.

(2) Лице, което отговаря на условията за предоставяне на обезщетения в натура съгласно законодателството на едната Договаряща държава, при престой в другата Договаряща държава има право на спешна медицинска помощ, която се налага от неговото състояние, при условие че престоят не е осъществен с цел лечение.

(3) Обезщетенията по алинеи 1 и 2 от този член се предоставят от името и за сметка на компетентната институция от институцията по пребиваване или престой съгласно прилаганото от нея законодателство.

(4) Лицата по член 8, алинеи 1, 2 и 6 и член 9 от тази Спогодба имат право на обезщетение в натура в съответствие със законодателството на Договарящата държава, в която са изплатени за сметка на компетентната институция.

(5) Компетентните органи на Договарящите държави договарят списък на обезщетения в натура, като протези, помощни средства и други обезщетения с висока стойност, за предоставянето на които в случаите на пребиваване или престой на лицето се изисква предварително съгласие на компетентната институция, освен ако предоставянето им е необходимо в условията на спешност и в противен случай би застрашило живота или здравето на лицето.

(6) Разпоредбите на алинеи 1 – 5 от този член се прилагат и за членовете на семейството.

Член 13

Обезщетения в натура за пенсионери

(1) Лице, получаващо пенсия, придобита съгласно законодателството на двете Договарящи държави, има право на обезщетения в натура на територията на държавата по пребиваване за сметка на компетентната институция на тази Договаряща държава.

(2) Лице, получаващо пенсия, придобита съгласно законодателството само на едната Договаряща държава, и пребиваващо на територията на другата Договаряща държава, има право на обезщетения в натура в тази Договаряща държава, все едно че е неин пенсионер, за сметка на компетентната институция на първата Договаряща държава.

(3) Лицата по алинеи 1 и 2 от този член при престой в другата Договаряща държава имат право на спешна медицинска помощ, която се налага от състоянието им, съгласно законодателството на Договарящата държава по престоя и за сметка на компетентната институция.

(4) Разпоредбите по алинеи 1 – 3 от този член се прилагат и за членовете на семейството на пенсионера.

Член 14

Възстановяване на разходи

(1) Компетентната институция възстановява на предоставилата обезщетенията институция разходите, направени на основание член 12 и член 13 от тази Спогодба, с изключение на административните разходи.

(2) Възстановяването на разходите по алинея 1 от този член се извършва по реда, договорен от компетентните органи на Договарящите държави в споразумението съгласно алинея 1 на член 28.

Член 15

Парични обезщетения

Парични обезщетения при случаите на болест и майчинство се предоставят за сметка на компетентната институция, при която е осигурено лицето, съгласно прилаганото от нея законодателство.

Глава 2

ТРУДОВА ЗЛОПОЛУКА И ПРОФЕСИОНАЛНА БОЛЕСТ

Член 16

Трудова злополука на път за работа

(1) Лице, пребиваващо на територията на едната Договаряща държава, което претърпи увреждане по време на пътуване, предприето с цел започване на работа по трудов договор, или упражняване на дейност като самостоятелно заето лице в другата Договаряща държава, има право на обезщетение за трудова злополука съгласно законодателството и за сметка на институцията на другата Договаряща държава.

(2) Алинея 1 от този член се прилага и за лице, претърпяло увреждане при пътуване към мястото на пребиваване непосредствено след прекратяване на трудовия му договор или упражняването на дейността като самостоятелно заето лице.

Член 17

Обезщетения в натура

(1) Лице, което поради трудова злополука или професионална болест има право на обезщетения в натура съгласно законодателството на едната Договаряща държава, има право при пребиваване или престой в другата Договаряща държава на аналогичните обезщетения в натура, предоставяни за сметка на компетентната институция, от институцията по мястото на пребиваване или престой в съответствие с разпоредбите на прилаганото от тази институция законодателство, все едно че е лице, осигурено по това законодателство.

- (2) Разпоредбата на член 12, алинея 5 от тази Спогодба се прилага съответно за лицата по алинея 1 от този член.
- (3) За възстановяването на разходите съгласно алинея 1 от този член се прилагат разпоредбите на член 14 от тази Спогодба.

Член 18

Професионална болест

(1) Ако според законодателството на едната Договаряща държава условие за получаването на обезщетение за професионална болест е тази болест да е диагностицирана за първи път на територията на същата Договаряща държава, това условие се счита за изпълнено, ако заболяването е било за първи път диагностицирано на територията на другата Договаряща държава.

(2) Ако според законодателството на едната Договаряща държава условие за получаването на парично обезщетение за професионална болест е професията, която би могла да причини такова заболяване, да е упражнявана в течение на определено време, компетентната институция на тази Договаряща държава при необходимост взема предвид и завършените периоди на упражняване на тази професия на основание законодателството на другата Договаряща държава.

Член 19

Парични обезщетения

(1) Парично обезщетение в случай на трудова злополука или професионална болест предоставя институцията на тази Договаряща държава, по чието законодателство е било осигурено лицето по време на настъпване на трудовата злополука или по времето, когато за последен път е извършвало дейност, вследствие на която е възникнала професионалната болест.

(2) Ако лице, което е получавало или получава парично обезщетение за професионална болест за сметка на институцията на една от Договарящите държави, предяви претенции към институцията на другата Договаряща държава за парично обезщетение поради влошено здравословно състояние, възникнало в резултат на трудова дейност, която съгласно законодателството на тази Договаряща държава може да предизвика професионална болест, то:

1. институцията на първата Договаряща държава предоставя и занапред паричното обезщетение съгласно своето законодателство без оглед на влошаването на здравословното състояние;

2. институцията на другата Договаряща държава предоставя парично обезщетение в размер на разликата между обезщетението, полагащо се след влошаване на здравословното състояние, и обезщетението, което би била задължена да предостави съгласно своето законодателство на основание възникналата професионална болест.

Глава 3

СТАРОСТ, ИНВАЛИДНОСТ И СМЪРТ

Член 20

Сумиране на осигурителни периоди

(1) Ако съгласно законодателството на една от Договарящите държави правото на парично обезщетение зависи от придобиването на определени осигурителни периоди, институцията на тази Договаряща държава взема предвид, ако е необходимо, и осигурителните периоди, придобити съгласно законодателството на другата Договаряща държава, все едно че са придобити съгласно нейното законодателство, при условие че тези периоди не съвпадат.

(2) Ако при прилагане на алинея 1 от този член осигурителният период, изчислен съгласно законодателството на другата Договаряща държава, е с по-голяма продължителност, институцията на първата Договаряща държава взема предвид реалната продължителност.

(3) Ако лице, което дори при прилагане на алинея 1 от този член, не изпълнява условията за придобиване на правото на парично обезщетение, компетентната институция взема предвид осигурителния период, завършен в трета държава, с която и двете Договарящи държави са сключили споразумения за социална сигурност.

(4) Ако съгласно законодателството на една от Договарящите държави правото на парично обезщетение зависи от наличието на определен осигурителен период в определена професия, работа или в дейност, за която съществува специална система, институцията на тази Договаряща държава взема предвид и осигурителния период, придобит съгласно законодателството на другата Договаряща държава, в същата професия, работа или съответстващата система.

Член 21

Осигурителни периоди под 12 месеца

Ако периодите на осигуряване, придобити съгласно законодателството на едната Договаряща държава, са по-кратки от 12 месеца и въз основа на тях не възниква право на парично обезщетение, компетентната институция на другата Договаряща държава включва тези периоди за определяне правото и размера на обезщетението, все едно че се отнасят за периоди на осигуряване, придобити съгласно нейното законодателство.

Член 22

Изчисляване на самостоятелно парично обезщетение

Ако съгласно законодателството на едната Договаряща държава право на парично обезщетение съществува дори без прилагане на член 20 от тази Спогодба, компетентната институция на тази Договаряща държава изчислява обезщетението, като взема предвид само осигурителните периоди, придобити съгласно прилаганото от нея законодателство.

Член 23

Изчисляване на пропорционално парично обезщетение

(1) Ако според законодателството на едната Договаряща държава правото на парично обезщетение съществува единствено на основание прилагането на член 20 от тази Спогодба, компетентната институция на тази Договаряща държава определя обезщетението по следния начин:

1. изчислява теоретичния размер на обезщетението, което лицето би получило, така, все едно че всички осигурителни периоди, които се вземат предвид за изчисляване на обезщетението, са придобити съгласно прилаганото от нея законодателство; размерът на обезщетението, който не зависи от осигурителни периоди, се взема предвид като теоретичен размер;

2. въз основа на така изчисления теоретичен размер определя пропорционалния размер съгласно съотношението между осигурителните периоди, придобити само по прилаганото от нея законодателство, и всички осигурителни периоди, които се вземат предвид при изчисляване на обезщетението;

3. ако всички осигурителни периоди, взети предвид съгласно член 20 от тази Спогодба, надхвърлят най-продължителните възможни осигурителни периоди според прилаганото от нея законодателство, определя размера на обезщетението пропорционално на осигурителните периоди, придобити по това законодателство, и осигурителните периоди, въз основа на които се определя най-високият размер на обезщетението.

(2) Ако обезщетението се изчислява въз основа на възнаграждения, осигурителна база или платени вноски през определен период, компетентната институция взема предвид възнагражденията, осигурителната база или платените вноски само за осигурителните периоди, придобити съгласно прилаганото от нея законодателство.

Член 24

Намаляване, промяна, спиране или прекратяване на изплащането на пенсия

Независимо от законодателството на Договарящите държави относно намаляването, изменението, спирането или прекратяването на изплащането на пенсия поради право на две или повече пенсии изплащането на пенсия съгласно законодателството на едната Договаряща държава не влияе върху правото на пенсионираното лице да получава едновременно пенсия и от другата Договаряща държава.

Член 25

Помощ при смърт

Ако правото на помощ при случай на смърт съществува съгласно законодателството на двете Договарящи държави, се прилага само законодателството на Договарящата държава, на чиято територия починалото лице е имало пребиваване към момента на смъртта.

Глава 4

БЕЗРАБОТИЦА

Член 26

Сумиране на осигурителни периоди

За определяне на продължителността и размера на паричното обезщетение според законодателството на едната Договаряща държава се вземат предвид и осигурителните периоди, придобити съгласно законодателството на другата Договаряща държава, при условие че не съвпадат.

Глава 5

СЕМЕЙНИ ПОМОЩИ ЗА ДЕЦА

Член 27

Право на семейни помощи за деца

Семейни помощи за деца, които се изплащат месечно, се отпускат съгласно законодателството на тази Договаряща държава, на територията на която пребивава детето.

ЧАСТ IV

ДРУГИ РАЗПОРЕДБИ

Член 28

Задължения на органите, правна и административна помощ

(1) Компетентните органи на двете Договарящи държави с отделно споразумение определят мерките за по-ефикасно прилагане на тази Спогодба.

(2) В споразумението по алинея 1 от този член се посочват органите за връзка и институциите.

(3) Компетентните органи и органите за връзка на двете Договарящи държави взаимно се информират за:

1. всички предприети мерки за прилагане на тази Спогодба, и

2. всички промени в техните правни разпоредби във връзка с прилагането на тази Спогодба.

(4) При прилагането на тази Спогодба органите и институциите на Договарящите държави си предоставят взаимно безплатна административна помощ.

(5) Органите и институциите на Договарящите държави могат при прилагането на тази Спогодба да влизат в непосредствена връзка помежду си,

както и със заинтересованите лица или упълномощените от тях лица.

(6) Органите и институциите на едната Договаряща държава не могат да отхвърлят писмени заявления и други документи поради това, че са написани на официалния език на другата Договаряща държава.

(7) Лекарските прегледи на лице с осигурителни периоди, придобити в двете Договарящи държави, които се правят във връзка с прилагането на законодателството в областта на пенсионното осигуряване на двете Договарящи държави, извършва за своя сметка институцията по пребиваване или престой на лицето.

(8) Лекарските прегледи на лице по алинея 7 на този член, които се правят само във връзка с прилагането на законодателството на едната Договаряща държава, извършва по искане на компетентната институция и за нейна сметка институцията по пребиваване или престой на лицето.

(9) Съдебна правна помощ се предоставя съгласно нормите, които се прилагат при правна помощ по граждански дела.

Член 29

Освобождаване от такси и легализация

(1) Освобождаването от или намаляването на такси, определени от правните разпоредби на едната Договаряща държава, за удостоверения и други документи, които съгласно тези правни разпоредби се представят, важи също за съответните удостоверения и други документи, които се изискват съгласно правните разпоредби на другата Договаряща държава при прилагането на тази Спогодба.

(2) Всички видове документи, писмени заявления, жалби и удостоверения, предоставяни при прилагането на тази Спогодба, не подлежат на легализация.

Член 30

Подаване на документи

(1) Заявления, декларации или жалби, подадени при органа, институцията или друга компетентна служба на едната Договаряща държава, с оглед прилагането на тази Спогодба или законодателството на едната Договаряща държава се смятат за заявления, декларации или жалби, подадени при органа, институцията или друга компетентна служба на другата Договаряща държава.

(2) Заявление за обезщетение, подадено съгласно законодателството на едната Договаряща държава, се смята за заявление за съответното обезщетение съгласно законодателството на другата Договаряща държава, освен ако заявителят изрично поиска правото на обезщетение да се определи съгласно законодателството само на едната Договаряща държава.

(3) Заявления, декларации или жалби, които се подават съгласно законодателството на едната Договаряща държава в определен срок пред органа, институцията или друга компетентна служба, се считат за своевременно подадени, ако това е направено в същия срок пред съответния орган, институция или друга компетентна служба на другата Договаряща държава.

(4) При прилагане на разпоредбите на алинеи 1 – 3 от този член горепосочените институции незабавно изпращат заявленията, декларациите или жалбите на съответните институции на другата Договаряща държава непосредствено или чрез органа за връзка.

Член 31

Изплащане на парични обезщетения

(1) Институцията, компетентна за предоставянето на обезщетението съгласно тази Спогодба, се освобождава от своето задължение, като разпорежда в своята национална валута превеждането на паричните средства в полза на правоимащото лице в другата Договаряща държава.

(2) Превеждането на паричните средства по алинея 1 на този член се извършва в конвертируема валута по курса на деня, в който е извършен преводът.

Член 32

Вземания за надплатени пенсии

Ако компетентната институция на едната Договаряща държава е изплатила пенсия в размер, по-голям от този, който се полага на правоимащото лице, тя може да поиска от компетентната институция на другата Договаряща държава задържане на надплатената сума от полагащата се неизплатена сума, определена от компетентната институция на другата Договаряща държава, която не е започнала изплащането ѝ на правоимащото лице. Така спряната сума се изплаща директно на компетентната институция, която е поискала това.

Член 33

Процедура за изпълнение

(1) Подлежащите на изпълнение решения в областта на социалната сигурност, издадени от компетентните органи или институции, както и изпълнимите съдебни решения от едната Договаряща държава се признават като такива от другата Договаряща държава.

(2) Признаването може да бъде отказано само в случай, че то противоречи на обществения ред на Договарящата държава, в която трябва да се признае решението.

(3) Признатите съгласно алинея 1 на този член изпълними решения се изпълняват в другата Договаряща държава. Процедурата по изпълнението се извършва съгласно правните разпоредби, които се прилагат в Договарящата държава, на чиято територия трябва да се приложи изпълнението на съответното решение.

Член 34

Решаване на спорове

Компетентните органи на Договарящите държави уреждат, доколкото е възможно, всички спорове, които възникват във връзка с тълкуването или прилагането на тази Спогодба, в съответствие с нейния дух и основни принципи.

ЧАСТ V

ПРЕХОДНИ И ЗАКЛЮЧИТЕЛНИ РАЗПОРЕДБИ

Член 35

Преходни разпоредби

- (1) Тази Спогодба не поражда претенции за обезщетение за период преди нейното влизане в сила.
- (2) За определяне на право на обезщетения съгласно тази Спогодба се вземат предвид и осигурителните периоди, придобити съгласно законодателството на двете Договарящи държави преди нейното влизане в сила.
- (3) Тази Спогодба се отнася и за осигурителни случаи, които са настъпили преди нейното влизане в сила, при условията на алинея 1 от този член.

Член 36

Влизане в сила

- (1) Тази Спогодба подлежи на ратификация.
- (2) Тази Спогодба влиза в сила от първия ден на втория месец, следващ месеца, в който са разменени ратификационните документи.
- (3) От деня на влизане в сила на тази Спогодба в отношенията между Република България и Република Сърбия се прекратява действието на Конвенцията по социалното осигуряване между Народна република България и Федеративна Народна Република Югославия, сключена в Белград на 18 декември 1957 г.

Член 37

Прекратяване на действието на Спогодбата

(1) Тази Спогодба се сключва за неопределено време. Всяка от Договарящите държави може да я денонсира най-късно до три месеца преди изтичане на текущата календарна година писмено по дипломатически път, при което действието на Спогодбата се прекратява от 1 януари следващата година.

(2) При денонсиране на тази Спогодба се запазват правата, придобити до деня на прекратяване на нейното действие.

В потвърждение на това упълномощени представители на Договарящите държави подписаха тази Спогодба и сложиха печат.

Съставена в Белград на 19 септември 2011 г. в два оригинални екземпляра, всеки на български и сръбски език, като и двата текста имат еднаква сила.

За Република
България:
Тотю Младенов,
министър на труда
и социалната
политика

За Република
Сърбия:
Расим Ляич,
министър на труда
и социалната
политика